

Het maffiaspoor

Als de rust in Leek bedrog blijkt

Jacques H. Brinker

Eerste druk, september 2025

© Jacques Brinker, 2025

Uitgever Mosae Libro

mosaelibro.nl

Papier: romandruk gerecycled met PEFC-certificering

Productie: zonder voorraden. Specifiek toegelegd op duurzaamheid

ISBN 978-90-8666-588-4

NUR 330

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

De hartverscheurende gil sneed door de vroege ochtend-schemer als een mes door zacht brood.

Klaas de Mos schrok op en keek om zich heen. Weer gegil. Dat komt uit de Auwemalaan. Wat gebeurt daar?

Nog geen kwartier geleden was hij begonnen aan zijn ochtendronde.

Een vrouw stond midden op straat. Haar handen trillend tegen haar gezicht gedrukt. Hevig snikkend, gillend, schreeuwend.

‘Hij ligt daar! In de kamer! Mijn man! Mijn man!’

Ze wees naar het huis achter haar. De voordeur stond wijd open. Klaas rende naar binnen.

Op het tapijt in de woonkamer lag een man. Op zijn rug met beide armen boven zijn hoofd gestrekt. Roerloos. Een donkerrode vlek groeide langzaam op zijn pyjamahemd als een snel opkomende vloed.

Klaas knielde naast hem neer en voelde de pols van de man. Geen pols. Hij legde zijn hoofd op zijn borst. Geen hartslag. Geen adem. De vrouw stond met haar handen voor de mond toe te kijken, tegen beter weten in hopend op een wonder. Toen Klaas naar haar opkeek en zijn hoofd langzaam schudde, wist ze dat haar hoop de grond was ingeslagen.

‘Mevrouw, het spijt me ontzettend. Hier valt niets meer aan te doen. Ik ben politierechercheur. Ik zal mijn collega’s waarschuwen en een ambulance moeten laten komen,’ zei hij zacht. ‘Zo te zien is hier door een of meer mensen flink

huisgehouden. Bijna de hele inhoud van de servies- en boekenkast ligt verspreid over de vloer. Wat een bende!’

Bovenaan de trap lag een kleedje, omgekruld.

‘Ik struikelde,’ fluisterde ze. ‘Toen viel ik ... en meteen daarna hoorde ik een schot.’

Klaas belde naar het bureau. Harm nam op. ‘Wat is er aan de hand? Je klinkt gehaast.’

‘Het ziet er hier niet zo goed uit, Harm. We hebben een tweede moord, in de Auwemalaan, vlak bij de Lindensteinlaan. De man des huizes. Zijn vrouw in paniek. Stel jij de chef even op de hoogte?’

‘Die is nog niet gearriveerd. Ik zal een berichtje voor hem achterlaten. Ik kom eraan.’

Kwakende kikkers en eenden, de klagende roep van een meerkoetje in het kanaal, een zonnestraal door een kier van het gordijn. Rust, totale rust rond de langzaam wakker wordende Maximiliaan van Asteren. Hij opende zijn ogen met tegenzin, rekte zich over de hele lengte van zijn lichaam uit en wreef eens flink in zijn wat stijve nek. Toen hij opzij keek, zag hij dat Rita al opgestaan was. Ze was vast en zeker in de keuken al bezig koffie te zetten en de tafel te dekken voor het ontbijt. Hoe laat zou het zijn? Kort voor zevenen. Dan nog heel even dommelen, de kruimels van een of andere droom proberen vast te houden. Waar was hij nog maar een paar minuten geleden? Vaag herinnerde hij zich een stad met talloze donkere steegjes waarin hij de weg kwijt was. Al snel gleed de droom uit zijn geheugen. Zijn gedachten gingen nu naar de nieuwe dag. Zou die eindelijk wat duidelijkheid geven, de onrust kunnen weg-nemen die zowel de inwoners van het dorp als hem en zijn collega’s al twee weken kwelde? Of zou hij, zoals in zijn

droom, in de verwarring van de doolhof blijven dwalen en uiteindelijk in onduidelijkheid blijven steken? Was die droom een voorspelling? Het was zijn taak de rust in het dorp en de omgeving terug te brengen. Sinds hij uit Amsterdam naar het noorden was gekomen en als hoofd van het basisteam Westerkwartier de rang van inspecteur had verworven, was het leven met Rita en hun twee zoontjes rustig en heel plezierig voortgekabbeld.

Zijn collega's in Amsterdam konden zich er niets bij voorstellen. Wie gaat nu vanuit de hoofdstad naar het hoge noorden om daar wat schrijfwerk te doen en weg te dutten in een vreugdeloos bestaan? Hier heb je als politieman tenminste met interessante voorvallen te doen. Hier gebeurt steeds weer wat anders. En dan te werken met die stugge Groningers. Zo'n stap zet je toch niet? Maximiliaan – Max voor intimi – had het allemaal kalmpjes over zich heen laten komen. Wie kreeg op zijn achtendertigste nu de kans teamhoofd bij de recherche te worden? Hij had er meermalen met Rita over gesproken. Zij was het met hem eens: die sprong naar het noorden moesten ze wagen. Het was nu bijna twee jaar geleden en ze waren blij dat ze deze stap hadden gezet. Er hadden zich tot voor kort geen opzienbarende gebeurtenissen voorgedaan, maar het werk was toch heel afwisselend en die stugge Groningers bleken helemaal niet te bestaan. Het waren weliswaar mensen van weinig woorden, maar stug, nee dat waren ze niet. Beter weinig woorden dan dat overbodige en vaak opschepperige gepraat van de Amsterdammers. Wat dat betreft, was hij al van zichzelf een beetje een Groninger. Hij schrok. Oh, hij was te lang blijven liggen. Gauw naar de douche.

‘Papa, leven moordenaars ook in huizen?’

‘Ja, schat, meestal wel.’

‘Slapen ze niet in het bos? Net zoals heksen en tovenaars?’

Als ze in het bos leven, kun je ze makkelijk vinden en in de gevangenis stoppen. Dan hoeft jij niet zo lang te zoeken.’

Het was Martijn, de oudste van de twee kinderen, die zoals altijd de ene vraag na de andere stelde.

‘Als ze in een huis wonen, kun je ze niet makkelijk vinden.

Er zijn zoveel huizen! Kun jij zien hoe moordenaars eruitzien? Hebben ze misschien lange baarden en snorren?’

‘Soms wel. Meestal niet. Er zijn toch verschillende manieren om ze te vinden. Dat kan ik je nog niet uitleggen.’

‘Jawel hoor. Ik ben al vijf. Thijs kan dat nog niet begrijpen, want hij is pas drie. Ik wel hoor.’

‘Rita, het croissantje was lekker en de koffie ook. Ik ga.’

‘De moordenaars zoeken?’

‘Ja, ook dat. Tot vanavond.’

Toen Max het bureau aan de Euroweg inliep, hoorde hij al hoe Klaas de Mos met zijn zware, galmende stem zijn klaaglied afdraaide: ‘Zo komen we toch niet verder? Die hoofdinspecteur in Groningen heeft geen idee van onze werkwijze hier. Bevelen uitdelen dat kan ie, bevelen waar wij niks mee kunnen. Hij heeft ook niet door dat de inwoners van Leek zich zo langzamerhand zorgen beginnen te maken. Die moordenaar of moordenaars hebben nu al twee slachtoffers gemaakt, de laatste vannacht.’

‘Dag Klaas’, zei Max, ‘denk aan je hart. Wind je niet op. Wij blijven werken volgens onze methode. Is er vannacht weer iemand om zeep geholpen? Waar?’

‘Aan de Auwemalaan, ten oosten van de rotonde bij de Lindensteenlaan. Er is ingebroken bij de familie Klok. Vanmorgen tegen halfvijf. Waarschijnlijk heeft de bewoner iets ongewoons gehoord, is gaan kijken en zo de dood tegemoet gelopen. Hij is neergeschoten in zijn borst. Had geen kans om het te overleven. Zijn vrouw heeft hem in de huiskamer gevonden. We hebben jou niet gebeld, want je was ook gisteravond voor de zoveelste keer laat in bed gekomen.’

‘Bedankt. Zo dadelijk praten we daar verder over.’

‘Zeg, baas’, zei Bosseveen, ‘uw kraag is vuil.’

Max negeerde de opmerking en liep door. In de beslotenheid van zijn kantoor ging zijn blik toch naar de kraag. Zal wel weer een van Harms grappen zijn. Nee, dit keer niet. Inderdaad een vlek. Zo kon hij niet aan het werk gaan. Hij poetste en poetste tot hij geen vuiltje meer zag. Even een vuiltje wegwerken, dacht hij. Zoals Harm zou zeggen. Die had dat als vaste formule, zelfs als ze met elkaar een ingewikkelde zaak hadden op te lossen. Hij reageerde daar dan niet op. Hij vond het eigenlijk wel mooi dat elk van zijn drie ondergeschikten duidelijk eigen karaktereigenschappen had en ook elk zijn eigen kwaliteiten. Ze overlegden goed met elkaar en hadden er geen moeite mee zo nu en dan hun mening op te geven ten gunste van die van hun baas. Behalve bij de hoofdinspecteur, die in Groningen zetelde en overal onzichtbare beren op de weg zag, kon Max zo altijd rekenen op een plezierige samenwerking. Zijn strenge uiterlijk en donkere priemende ogen stonden daarbij niet in weg.

Hij controleerde of de plooiën van zijn broek recht zaten, trok zijn jasje recht en ging achter zijn bureau zitten. Nu die dossiers. Nee, toch niet. Eerst zijn pijp. Toen het rook-

verbod in openbare ruimtes van kracht werd, had hij meteen duidelijk gemaakt dat hij zich daar in zijn bureau niet aan zou houden. De pijp was voor hem behalve genot ook inspiratie. De pijp was, zoals hij zei, zijn tweede vrouw, maar zijn vrouw betwistte dat door op te merken dat zij de tweede was.

Hij stak de pijp aan, wetend dat hij dat na tien minuten weer zou moeten doen, want, zoals zijn vrouw ook wel eens zei: ‘Dat ding is voor jou eigenlijk een fopspeen. Je rookt nauwelijks. Dan weer uit dan weer aan.’

Op een rijtje lagen als bewaarders van interne geheimen de dossiers in blauwe mappen te wachten op behandeling. Op de buitenkafte stonden de namen en adressen van de families: Boer aan de Goldbergsingel, Terpstra aan de Dijklaan en Klok aan de Auwemalaan. In de laatste map lag nog maar één velletje. Hij pakte het eruit en las het tweede droevige verhaal van een uit de hand gelopen inbraak. Als de bewoner niet gestoord had, was er hooguit iets ontvreemd, zo concludeerde Max. Zoals in de Goldbergsingel, waar de inbrekers ongestoord hun arbeid hadden kunnen doen. De bewoners hadden niets gemerkt. Als inbreker ga je nu eenmaal niet te koop lopen met je uiterlijk. Ook een gemaskerd gezicht is een gezicht. Herkent iemand je, dan moet je hem neerschieten, zijn geheugen voor eeuwig wissen. Ook al lag deze conclusie voor de hand, zorgvuldig als hij was durfde hij dit niet als vaststaand te beschouwen. Er waren nu eenmaal mensen die graag moorden pleegden. Een psychische afwijking waarmee je als rechercheur rekening moest houden. De slachtoffers waren in beide gevallen mannen.

Eén inbreker, zo dacht hij, nee, dat zeker niet, eerder twee of drie, gezien de voetafdrukken in de tuinen. Tot nu toe

hadden ze alleen kunnen constateren dat er minimaal twee verschillende afdrukken waren. Die zeiden echter niet zoveel, want het was duidelijk dat de inbrekers sokken of iets dergelijks over hun schoenen hadden aangetrokken. Een spoor dat nu of later van heel wat groter belang was, bestond uit een veeg op een vensterbank waaruit een duidelijk DNA-profiel tevoorschijn was gekomen. Dat was in het huis van de familie Terpstra.

Vingerafdrukken ontbraken. Afgezien van de moorden was de gang van zaken eigenlijk nu niet anders geweest dan in de andere gevallen. Het ene dossier leek, op het DNA-profiel na, wel een kopie van het andere. In alle drie gevallen was er een raam geforceerd. In alle drie waren laden en kasten doorzocht en voor zover nu bekend alleen geld gestolen. Erg groot was de buit nergens geweest: in de Goldbergsingel niets, in het tweede huis om en nabij de vijfhonderd euro en in de daaropvolgende nog geen tweehonderd. Waarop werd door de misdadigers jacht gemaakt? Op geld en sieraden of op iets speciaals! Wat zou dat dan zijn? In laden liggen gewoonlijk snuisterijen, sieraden, bloknootjes, scharen, oude rekeningen en allerlei dingen die worden weggeborgen om ze maar uit het zicht te hebben, dingen die allang in de vuilnis hadden gekund. Toch hebben mensen ook een of meer laden voor belangrijke dingen. Behalve in laden was er driftig gezocht tussen en waarschijnlijk in boeken. Veel lege planken, volle vloeren. Naar een belangrijke brief of aantekening? Iets waarmee iemand gechanteerd kan worden?

Hij wreef zich eens goed over zijn ogen en slapen om zijn gedachten te scherpen.

Als het iets speciaals was, zouden de woningen daarvoor uitgezocht zijn. Wat was er zo bijzonder aan die woningen

of bewoners? Wat hadden ze gemeen? De beroepen van de bewoners liepen uiteen, twee vrouwen met een baan, bibliothecaresse en kunsthistorica, verder een vertegenwoordiger van tapijten, tegenwoordig met de gewichtige naam salesman, een bankmedewerker en een milieudeskundige. Zo te zien beroepen die een opleiding vereisen, doch onderling niets specifiek gemeen hebben.

Uit de verhoren van de bewoners en de berichten van de wijkagenten was ook niets tevoorschijn gekomen dat het onderzoek duidelijk in één richting zou kunnen sturen. Hij had dan ook opdracht gegeven die verhoren te herhalen, met, ten opzichte van de eerste keer, zoveel mogelijk variatie in de vragen. Het buurtonderzoek had niets opgeleverd. Niemand had opvallende figuren of auto's gezien. Ja, dacht Max, misschien wel gezien en toch niet opgemerkt. Van het meeste dat we zien, blijft niets hangen, hooguit een vage indruk. Zijn rechercheurs hadden de mensen allerlei suggesties gedaan, zoals leraren doen die hun leerlingen graag naar het goede antwoord willen leiden. Nee, met het materiaal dat ze nu hadden, konden ze niet verder. Nu al een week lang pijnigde Max zijn hersenen, maar de pijn was nutteloos gebleken. Gewoon mijn hersenen blijven pijnigen, zei Max bij zichzelf. Vandaag of morgen doet er zich iets voor dat het onderzoek de goede kant uitstuurt. Ook bij schijnbaar onoplosbare zaken zijn we er als overwinnaars uit tevoorschijn gekomen. Harm had zijn hoop op een werkbaar uitgangspunt wel erg cynisch uitgedrukt: 'We hebben een volgende moord nodig. Misschien laat die een aanwijzing achter'. Albert van Duin, de vierde en de jongste van het groepje dat voor het onderzoek was aangewezen, had daarop ingehaakt met de opmerking: 'Ja, en als we dan nog

niets hebben, hopen we weer op een moord, enzovoort, enzovoort. Totdat de hele bevolking van Leek is uitgemoord.'

Zijn gedachten werden onderbroken door een klop op de deur. Met zijn gezicht om de rand van de deur zei Klaas: 'Ben je daar?'

'Ja, natuurlijk ben ik hier. Dat zie je toch?'

'Nee, want je ging schuil achter een rookgordijn.'

'Ik heb nieuws. Albert is nog eens op handen en voeten over de huiskamervloer van de woning in de Auwemalaan gekropen. Daarbij heeft hij een kleedje omgedraaid en zag dat aan de onderkant ervan een papiertje vastzat. Kijk, dit is het. Er staat op *ora a Tr*.'

Max keek door het plastic van het zakje waar het nu in zat en zei: 'Ja, inderdaad. Alleen, wat betekent dat? Schakel Harm eens in. Die is een kei in talen. Bovendien puzzelt hij graag.'

'En nóg meer nieuws, chef! We hebben nog een aanwijzing. De vrouw van de vermoorde man in de Auwemalaan was hem achternagelopen en in de haast van de trap geduikeld. Terwijl ze overeind krabbelde, zakte ze door haar enkel en viel weer op de grond. Toen hoorde ze een van de inbrekers roepen *spara!* Twee keer achter elkaar. En daarna een oorverdovende knal. Samen met dat briefje kan Harm misschien vaststellen wat voor taal dat is en wat het betekent. Dit lijkt me heel belangrijk.'

'Nou, dat kun je wel zeggen, meer dan belangrijk! Als ik mag gokken, is het Italiaans of misschien Spaans. De vraag is natuurlijk of dat papiertje van de bewoners of van de inbrekers afkomstig is. Ga dat uitzoeken. Hou me op de hoogte. En oh, ja, dat papiertje moet natuurlijk naar de forensische dienst.'

Ofschoon hij nog moest wachten op de bevindingen van Klaas, was er over zijn hoekige, strenge gezicht een waas van helderheid getrokken, als van een bleek zonnetje. Zouden dit papiertje en die schreeuw hen de goede weg op kunnen helpen? Uit ervaring wist hij dat de kleinste aanwijzing soms tot grote ontdekkingen kon leiden. Voorzichtig durfde hij de conclusie te trekken dat ze met Italianen te maken hadden. Hij wist echter ook dat het in dat geval nog niet zo eenvoudig zou zijn ze te ontmaskeren. Uit de geschiedenis van de maffia was wel gebleken dat ze praktisch onverslaanbaar waren. Maar als hij erin zou slagen een maffiabende op te rollen, zou zijn naam gevestigd zijn en zouden zijn Amsterdamse collega's hun minachting voor het noorden moeten ombuigen naar bewondering. Een maffiabende, nou, dat zou betekenen dat zij met z'n vieren de strijd zouden moeten aangaan met ervaren beroepscriminelen die deel uitmaakten van een grotere organisatie. Dan zou de zoektocht van die lui in de woningen echt om iets waardevols gaan.

Hij schrok even van zijn eigen gedachten. Zo ver was het nog lang niet. Hij moest met beide benen op de grond blijven staan.

2

Max stopte zijn pijp nog maar eens. Een brandende pijp kon voor hem een wereld doen opengaan. Met geronde lippen stuurde hij de rook in rondjes richting plafond, waar zich wolkjes vormden die naar het op een kier staand raam dreven. Terwijl hij ze nakeek, vroeg hij zich af of zijn lijstje voor de volgende opdrachten volledig was. Eindelijk konden ze gericht te werk gaan dan in de laatste dagen. Bij inbraken, met of zonder moord, moesten volgens protocol een serie handelingen worden verricht waarvan gehoopt werd dat ze tot iets concreets zouden leiden. Routinewerk. Nu was zo'n moment van een concrete aanwijzing gekomen. Zo'n moment waarop het hart van een rechercheur harder ging kloppen. Wat zou Harm kunnen vertellen?

Lang hoefde hij daarop niet te wachten. Er werd op de deur getikt en daar verschenen Klaas en Harm.

'Allereerst dit, chef. Het lijkt geen twijfel dat het in beide gevallen om Italiaans gaat. Dat *ora a Tr* kan van alles zijn. *Ora* betekent *nu* of *uur*, *a* betekent hier waarschijnlijk *naar*, ofschoon het ook *in* kan betekenen. Dan is de vertaling *nu in Tr*. Voor *ora* kan ook iets weggevallen zijn. Er kan gestaan hebben *lavora*, wat *hij werkt* betekent. Dan zouden we krijgen: *hij werkt in Tr*. *Tris*, denk ik, het begin van de naam van een stad of dorp. De namensteden die me het waarschijnlijkst lijken, zijn *Treviso*, *Trento* en *Trapani*. De laatste ligt in het noordwesten van Sicilië, *Treviso* is het internationale vliegveld van Venetië en *Trento* ligt, naar